

Til Norges Bank

03.04.2023

Tilrådning om observasjon av Petrofac Ltd

Sammenheng

Etikkrådet anbefaler å sette Petrofac Ltd til observasjon i henhold til kriteriet for grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet i retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra SPU.

Petrofac Ltd er et britisk oljeserviceselskap med 8200 ansatte fordelt på 32 avdelinger verden rundt. Det er notert på børsen i London. Selskapets hovedvirksomhet består i å designe og bygge infrastruktur for olje- og gassutvinning, samt å drifte og vedlikeholde slike anlegg. Ved utgangen av 2022 eide SPU aksjer for ca. 52 millioner NOK tilsvarende en eierandel på 1,19 prosent.

Etikkrådets undersøkelser har vist at Petrofac eller selskapets datterselskap kan knyttes til korrupsjonsanklager eller -mistanker i seks land over et tidsrom på 15 år. Alle sakene dreier seg om anklager om bestikkelser eller mistenkelige transaksjoner via agenter eller gjennom underleverandører for å vinne kontrakter for Petrofacs datterselskap. En tidligere leder i Petrofac har erkjent straffskyld for totalt fjorten tilfeller av bestikkelser på til sammen mer enn 80 millioner USD for å vinne kontrakter til en verdi av over 8 milliarder USD for selskapet. Av dette har selskapet erkjent straffskyld for 44 millioner USD av bestikkelsene.

Retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra SPU er fremoverskuende, og vurderingstemaet er om det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for grov korrupsjon. I vurderingen av om det foreligger en uakseptabel risiko legger Etikkrådet for det første vekt på i hvilken grad selskapet har iverksatt effektive tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon. Korrupsjonsrisikoen i sektoren og landene selskapet opererer i, er også momenter i vurderingen. Rådet legger ellers vekt på om selskapet har bidratt til å opplyse saken, og legger til grunn at det er selskapet som må godtgjøre at det arbeider effektivt med å forebygge korrupsjon dersom Etikkrådet skal anse risikoen for fondet som akseptabel.

Rådet har notert seg at dommen mot selskapet slår fast at Petrofac siden korrupsjonshandlingene fant sted, har styrket sin etterlevelsesorganisasjon og sine prosesser for aktsomhetsvurderinger i betydelig grad, og at det har avsluttet alle kontrakter med agenter der dette ikke er påkrevd i henhold til nasjonal lovgivning. Petrofac har delt lite informasjon om hvordan selskapet nå håndterer markeder hvor agentbruk tidligere var sentralt for å vinne kontrakter.

Petrofac opererer fremdeles innenfor en sektor og i flere land hvor korrupsjonsrisikoen er høy. Flere av landene som det knytter seg korrupsjonsanklager eller -mistanker til, er også i dag blant Petrofacs viktigste markeder. Etikkrådet har fått informasjon om selskapets generelle prosedyrer for å kartlegge og håndtere korrupsjonsrisiko, men ikke om hva Petrofac vurderer som de viktigste korrupsjonsrisikoene, hvordan disse er prioritert eller hvilke spesifikke tiltak selskapet har iverksatt for å håndtere identifisert korrupsjonsrisiko. Når det gjelder sanksjoner for brudd på selskapets retningslinjer, har rådet merket seg Petrofacs forsikring om at det har «ryddet ut av huset» etter at korrupsjonshandlingene ble kjent, men det er ikke mulig for rådet å foreta en kvalifisert vurdering av om selskapet har iverksatt forholdsmessige, avskrekkende og synlige reaksjoner på dette grunnlag.

Dommen mot selskapet fastslår også at Petrofac har gjort seriøse forsøk på å endre kulturen i selskapet, og viser til at selskapet har foretatt betydelige utskiftninger av styre og ledelse

siden korrupsjonshandlingene fant sted. Rådet har likevel merket seg at antikorrupsjon ikke synes å være kjernekompetansen til noen av styremedlemmene som har blitt oppnevnt til komitéen for etikk og etterlevelse etter at de alvorlige korrupsjonsanklagene ble kjent, og legger også vekt på at to av dagens styremedlemmer satt i styret mens korrupsjonshandlingene pågikk og i svært mange år har hatt sentrale posisjoner i selskapet. Som henholdsvis styreleder og CEO har disse frem til nå hatt det øverste ansvaret for å etablere en god «tone fra toppen» og en sterk etterlevelseskultur i selskapet. Rådet finner derfor grunn til å stille spørsmål ved om disse to har vært de rette til å kommunisere budskapet om kulturendring til organisasjonen i den endringsprosessen selskapet nå har vært igjennom. Et annet uttrykk for «tonen fra toppen» og etterlevelseskultur er om selskapet rapporterer selv og samarbeider med den aktuelle etterforskningen. Rådet oppfatter det slik at det er et motsetningsforhold mellom Petrofac's rapportering om dialogen med SFO og det som fremkommer i dommen mot selskapet.

Rådet mener derfor at det fremdeles knytter seg usikkerhet til enkelte elementer ved Petrofac's etterlevelsesprogram, ved selskapets virksomhetsstyring, og ved de kulturendringer som selskapet nå hevder er gjennomført. Det er også kort tid siden Petrofac fikk på plass sin nye etterlevelsesorganisasjon, og foreløpig vanskelig å vurdere effekten av selskapets antikorrupsjonstiltak fullt ut. Etikkrådet mener derfor det er tvil om utviklingen fremover i tid, og at selskapet bør settes til observasjon, jf. retningslinjene § 6 femte ledd.

Rådet vil i observasjonsperioden følge med på utviklingen i pågående korrupsjonssaker og observere Petrofac's antikorrupsjonsarbeid blant annet gjennom dialog med selskapet. Dersom det avdekkes ytterligere grove korrupsjonstilfeller eller annen form for grov økonomisk kriminalitet, eller dersom selskapet ikke kan vise at det gjør nok for å forhindre, avdekke og håndtere korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet i sin virksomhet, vil vilkåret for å anbefale utelukkelse av selskapet fra SPU kunne være oppfylt.

Innhold

1	Innledning	1
1.1	Hva rådet har tatt stilling til	1
1.2	Kilder	2
2	Bakgrunn	2
2.1	Rettsavgjørelser	3
2.1.1	Irak	4
2.1.2	Saudi-Arabia	5
2.1.3	De forente arabiske emirater	5
2.2	Kasakhstan	6
2.3	Korrupsjonsrisiko i sektor og land der selskapet opererer	7
3	Standarder for forebygging og håndtering av korrupsjon	8
3.1	Korrupsjonsforebygging	9
3.2	Spesielt om sanksjoner	10
3.3	Håndtering av anklager og etterforskninger av korrupsjon	11
3.4	Virksomhetsstyring	11
4	Selskapets tiltak for å forhindre korrupsjon, håndtering av etterforskninger, og virksomhetsstyring	12
4.1	Petrofac's tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon	12
4.2	Petrofac's håndtering av anklager og etterforskninger av korrupsjon	18
4.3	Petrofac's virksomhetsstyring	18
5	Informasjon fra selskapet	20
6	Etikkrådets vurdering	21
7	Tilråkning	24

1 Innledning

Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland (SPU) har vurdert fondets investeringer i Petrofac Ltd¹ (Petrofac) opp mot retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU (de etiske retningslinjene).² Selskapet kan knyttes til korrupsjonsanklager og -mistanker i flere land.

Petrofac Ltd er et britisk oljeserviceselskap med 8200 ansatte fordelt på 32 avdelinger verden rundt. Det er notert på børsen i London. Selskapets hovedvirksomhet består i å designe og bygge infrastruktur for olje- og gassutvinning, samt å drifte og vedlikeholde slike anlegg.³

Ved utgangen av 2022 eide SPU aksjer for ca. 52 millioner NOK tilsvarende en eierandel på 1,19 prosent.⁴

1.1 Hva rådet har tatt stilling til

Petrofac kan knyttes til korrupsjonsanklager og -mistanker i seks land. Anklagene/mistankene gjelder bestikkelser av offentlige tjenestemenn for tildeling av kontrakter. Et selskap kan utelukkes eller settes til observasjon hvis det er en uakseptabel risiko for at det medvirker til eller selv er ansvarlig for grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet etter de etiske retningslinjene, § 4 bokstav g).

For begrepet grov korrupsjon legger Etikkrådet følgende definisjon til grunn:

Grov korrupsjon foreligger dersom et selskap gjennom sine representanter

- a) gir eller tilbyr en fordel – eller forsøker å gjøre det – for utilbørlig å påvirke:*
  - i) en offentlig ansatt tjenestemann i utøvelsen av offentlige plikter eller i avgjørelser som kan tilføre selskapet en fordel, eller*
  - ii) en person i privat sektor som tar avgjørelser eller har innflytelse på avgjørelser som kan tilføre selskapet en fordel,*
- b) krever eller mottar bestikkelser*

og

- c) korrupsjonshandlingene som er nevnt i bokstav a og b, utføres på en systematisk eller omfattende måte.*

---

¹ Issuer ID: 7949379

² <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793?q=retningslinjer+++pensjonsfond+++utland>

³ Petrofac Limited 2021 Annual report and accounts; <https://www.petrofac.com/where-we-operate/>.

⁴ <https://www.nbim.no/no/oljefondet/investeringene/#/2022/investments/equities/7089/Petrofac%20Ltd.>

Etter de etiske retningslinjene § 6 (5) kan observasjon benyttes «der det er tvil om vilkårene for utelukkelse er oppfylt, om utviklingen framover i tid eller der det av andre årsaker finnes hensiktsmessig».

I vurderingen av fremtidig korrupsjonsrisiko legger rådet for det første vekt på i hvilken grad selskapet har iverksatt effektive tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon. Korrupsjonsrisikoen i sektoren og landene selskapet opererer i, er også momenter i vurderingen. Rådet legger ellers vekt på om selskapet har bidratt til å opplyse saken, og legger til grunn at det er selskapet som må godtgjøre at det arbeider effektivt med å forebygge korrupsjon dersom Etikkrådet skal anse risikoen for fondet som akseptabel.

1.2 Kilder

Informasjonen som er innhentet om korrupsjonsanklagene, stammer hovedsakelig fra internasjonal presse, samt fra dokumenter knyttet til en rettsprosess i Storbritannia. Vurderingen av selskapets antikorrupsjonstiltak er basert på informasjon som er publisert på Petrofac's hjemmeside og i selskapets årsrapporter, og på skriftlig kommunikasjon mellom Etikkrådet og selskapet.

Selskapet har også kommentert et utkast til tilrådning.

2 Bakgrunn

Etikkrådets undersøkelser har vist at Petrofac eller selskapets datterselskap kan knyttes til korrupsjonsanklager eller -mistanker i Irak, Saudi-Arabia, De forente arabiske emirater, Kasakhstan, Kuwait og Syria i tidsrommet 2003-2018. I forbindelse med rettssaken mot selskapet har det også fremkommet opplysninger som indikerer at selskapet kan ha betalt bestikkelser for å vinne kontrakter i dobbelt så mange jurisdiksjoner som de det allerede knytter seg anklager til.⁵ To av forholdene som har

---

⁵ The Guardian, 4. oktober 2021: *Petrofac fined £70m over bribes to secure Middle East contracts*, <https://www.theguardian.com/business/2021/oct/04/petrofac-fined-bribes-to-secure-middle-east-contracts>.

blitt kjent gjennom mediene – korrupsjonsanklager knyttet til en kontrakt i *Kuwait i 2007*⁶ og to kontrakter i *Syria i 2008*⁷ – vil ikke bli omtalt nærmere nedenfor.

2.1 Rettsavgjørelser

Ifølge en britisk dom i Southwark Crown Court av 4. oktober 2021 erkjente en tidligere leder i Petrofac («leder A») straffskyld for totalt fjorten tilfeller av bestikkelser for å vinne kontrakter for selskapet i Irak, Saudi-Arabia og De forente arabiske emirater mellom oktober 2011 og 2018. Den totale verdien av disse kontraktene var 8,4 milliarder USD (ca. 84 milliarder NOK), og totalt ble det ifølge dommen betalt ca. 81 millioner USD (ca. 810 millioner NOK) i bestikkelser for å vinne dem. Petrofac har som selskap erkjent straffskyld for syv av forholdene. Disse skal ha funnet sted mellom oktober 2011 og mai 2017, og totalverdien av kontraktene og bestikkelsene er estimert til henholdsvis ca. 3,67 milliarder USD (ca. 36,7 milliarder NOK) og 44 millioner USD (ca. 440 millioner NOK).⁸

For «leder A» hadde de aktuelle forholdene en strafferammene på 5-8 år, og før fratrekk for formildende omstendigheter hadde dommeren et utgangspunkt på 7 år og 3 måneder. Den endelige dommen ble på 2 års betinget fengsel med 18 måneders prøvetid. Hovedgrunnen til at den endelige straffen ble gjort betinget, var at den tidligere ansatte hadde samarbeidet med SFOs etterforskning. Vedkommende ble også senere idømt en inndragning av utbytte på 140 000 pund (ca. 1,65 millioner NOK).⁹

For Petrofac ble utgangspunktet for straff og inndragning beregnet til ca. 214 millioner pund, mens det endelige beløpet ble fastsatt til 70 millioner pund, i tillegg til 7 millioner i saksomkostninger. Som grunnlag for reduksjonen viste dommeren for det første til at Petrofac hadde gjennomført store reformer på etterlevelselsesområdet og skiftet ut store

---

⁶ Arabian Business, 7. april 2016: *Petrofac exec "paid \$2m bribe" to secure Kuwait oil contract – report*, <https://www.arabianbusiness.com/industries/energy/petrofac-exec-paid-2m-bribe-secure-kuwait-oil-contract-report-627620>; The Age, 30. mars 2016: *The Bribe Factory – Unaoil: The company that bribed the world*, <https://www.theage.com.au/interactive/2016/the-bribe-factory/day-1/the-company-that-bribed-the-world.html>.

⁷ BuzzFeedNews, 1. april 2016: *Major Tory Donor's Oil Company Linked To Syria Bribery Allegations*, <https://www.buzzfeed.com/solomonhughes/major-tory-donors-oil-company-linked-to-syria-bribery-allega>; The The Age, 30. mars 2016: *The Bribe Factory – Unaoil: Syria*, <https://www.theage.com.au/interactive/2016/the-bribe-factory/day-1/syria.html>.

⁸ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021.

⁹ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021; Serious Fraud Office, 15. desember 2021: *SFO secures confiscation against former Petrofac executive*, <https://www.sfo.gov.uk/2021/12/15/serious-fraud-office-secures-confiscation-against-former-petrofac-executive/>.

delar av styret og den øverste ledelsen i selskapet. For det andre ble det vist til hensynet til selskapets finansielle situasjon.¹⁰

Petrofac har opplyst at flere tidligere ansatte har vært anklaget for å ha samarbeidet med «leder A», og fem av disse har også blitt navngitt i retten. Så langt Etikkrådet kjenner til, er det hittil kun tidligere CEO («leder B») i selskapet som har fått skriftlig bekreftelse fra SFO på at han ikke lenger har status som mistenkt i deres etterforskning. Han er ikke blant de fem ovennevnte. Etter at dommen i Southwark Crown Court var avgitt, opplyste UK Serious Fraud Office (SFO) at etterforskningen av selskapet var avsluttet, men at etterforskningen av mistenkte enkeltpersoner fortsatte.¹¹

2.1.1 Irak

I Irak er Petrofac og «leder A» dømt for flere forhold. I forbindelse med en såkalt «EPC-kontrakt» (*Engineering, Procurement and Construction*) på 341 millioner USD på Badra-feltet som datterselskapet Petrofac International (UAE) LLC (PIUL) ble tildelt i februar 2012, betalte Petrofac USD 4,9 millioner USD i bestillinger via to agenter. Videre betalte Petrofac 4 millioner USD i bestillinger via en agent i forbindelse med tildeling av en drifts- og vedlikeholds kontrakt (*Operations and Maintenance – O&M*) i tilknytning til oljeterminalprosjektet i *Al-Faw* («Fao») i august 2012 samt årlige forlengelser av denne i 2013, 2014 og 2015. Kontrakten og forlengelsene hadde til sammen en verdi på 421 millioner USD. «Leder A» tilbød også bestillinger via en agent for å få oppdraget da førstnevnte kontrakt på Badra-feltet ble endret, og for å få andre O&M-kontrakter på samme oljefelt. Disse bestillingene ble imidlertid aldri utbetalt.¹²

Dommen mot Petrofac og «leder A» nevner ikke navn på de forskjellige agentene som ble brukt til å betale bestillingene, men i medierapporter har det fremkommet

---

¹⁰ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021.

¹¹ Petrofac, 7. februar 2019: *Board update on UK Serious Fraud Office investigation*, <https://www.petrofac.com/media/news/board-update-on-uk-serious-fraud-office-investigation-1/>; The Guardian, 4. August 2019: *SFO names four Petrofac managers over multimillion-pound bribe scheme*, <https://www.theguardian.com/business/2019/aug/04/sfo-names-four-petrofac-managers-over-multimillion-pound-bribe-scheme>; Petrofac, 26. april 2022: *Board update*, <https://www.petrofac.com/media/news/board-update-ayman-asfari/>; Serious Fraud Office, 4. oktober 2021: *Serious Fraud Office secures third set of Petrofac bribery convictions*, <https://www.sfo.gov.uk/2021/10/04/serious-fraud-office-secures-third-set-of-petrofac-bribery-convictions/>.

¹² Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021: *Serious Fraud Office v (1) Petrofac Ltd (2) [tidligere Global Head of Sales for PIUL]*; Serious Fraud Office, 7. februar 2019: *Former senior executive convicted in Petrofac investigation*, <https://www.sfo.gov.uk/2019/02/07/former-senior-executive-convicted-in-petrofac-investigation/>.

informasjon som også knytter agentselskapet Unaoil til Petrofac's virksomhet i Irak.¹³ Ifølge én av disse rapportene skal Unaoil's landansvarlige i 2010 ha tilbudt 1 million USD (senere redusert til 500 000 USD) via en mellommann for å forsøke å vinne kontrakter på *Garraf*-feltet på vegne av Petrofac og et annet selskap.¹⁴

2.1.2 Saudi-Arabia

I Saudi-Arabia har Petrofac og «leder A» erkjent straffskyld knyttet til to forhold. Det første dreier seg om to EPC-kontrakter knyttet til «*Petro Rabigh Phase II Petrochemical Expansion*»-prosjektet som ble tildelt Petrofac Saudi Arabia Company Ltd (PSACL) i 2012. Kontraktene hadde en samlet verdi på ca. 600 millioner USD, og det ble betalt bestiktelser på til sammen ca. 5,8 millioner USD. Det andre forholdet dreier seg om to EPC-kontrakter knyttet til «*Jazan Refinery and Terminal*»-prosjektet som PSACL også vant i 2012 og som hadde en samlet verdi på ca. 1,8 milliarder USD. Petrofac har erkjent at det ble betalt bestiktelser på til sammen ca. 15,5 millioner USD i forbindelse med disse kontraktene.¹⁵

I tillegg har «leder A» erkjent å ha betalt eller tilbudt bestiktelser i forbindelse med ytterligere syv kontrakter.¹⁶

2.1.3 De forente arabiske emirater

I De forente arabiske emirater har Petrofac og «leder A» også erkjent straffskyld knyttet til to forhold. Det første dreide seg om endringer i EPC-kontrakten mellom Petrofac Emirates og Zakum Development Company (ZADCO) knyttet til «*Upper Zakum UZ750 Field Development*»-prosjektet. Endringene i kontrakten, som hadde en verdi på 459 millioner USD, skjedde i november 2014. Det andre dreide seg om «*Bab FEED*»-kontrakten, til en verdi av 26 millioner USD, som Petrofac Emirates vant i mai 2014. Totalt ble bestiktelser på til sammen ca. 9 millioner USD utbetalt i tilknytning til disse kontraktene. I tillegg har «leder A» erkjent straffskyld for utbetaling av bestiktelser på ca. 17 millioner USD i

---

¹³ I slutten av mars 2016 ble det avdekket at det Monaco-baserte selskapet Unaoil i tidsrommet 2002-2012 fungerte som agent i Midt-Østen, Afrika og tidligere Sovjetstater for nesten 40 selskaper innenfor olje- og gassindustrien i Europa, USA, Asia og Australia. Det fremkom samtidig at det knyttet seg korrupsjonsanklager eller -mistanker til mange av kontraktene hvor Unaoil hadde vært mellommann. (Se *The Age*, 30. mars 2016).

¹⁴ *The Age*, 30. mars 2016: *The Bribe Factory – Unaoil: How the West bought Iraq*, <https://www.theage.com.au/interactive/2016/the-bribe-factory/day-1/iraq-feature.html>.

¹⁵ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminister, 4. oktober 2021; Serious Fraud Office, 7. februar 2019.

¹⁶ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminister, 4. oktober 2021; Serious Fraud Office, 7. februar 2019.

forbindelse med inngåelsen av den opprinnelige Upper Zakum UZ750-kontrakten i 2013 med en verdi på 2,9 milliarder USD.¹⁷

2.2 Kasakhstan

Petrofac har bekreftet at selskapet brukte Unaoil til å utføre «konsulenttenester» for dem i Kasakhstan i årene 2002-2009.¹⁸ I slutten av mars 2019 erkjente to brødre i familien som kontrollerte Unaoil, straffskyld for korrupsjon i en rekke land, inkludert Kasakhstan.¹⁹ I henhold til rettsdokumentene skal de mellom 2003 og 2010 ha betalt eller tilbudt/lovet å betale bestikkelser til myndighetspersoner i Kasakhstan for å vinne kontrakter på minst to olje- og gassprosjekter i landet for et selskap omtalt som «Selskap 7». Ifølge *The Guardian* var det Petrofac som samarbeidet med Unaoil i det aktuelle tidsrommet i Kasakhstan. Ifølge rettsdokumentene skal blant annet en av brødrene ha samarbeidet med en høyt plassert leder i «Selskap 7» om å operere med dobbelt bokføring for å kamuflere bestikkelsene som ble betalt på vegne av selskapet, som legitime transaksjoner.²⁰

Ifølge oppslag i media skal ett av de aktuelle olje- og gassprosjektene i Kasakhstan ha dreid seg om en kontrakt på *Kashagan*-feltet i Kaspiahavet. Fra 2004 og fremover skal Unaoil på vegne av Petrofac og et annet selskap ha forsøkt å vinne en kontrakt på dette feltet. En sentral mellommann skal ha vært en tidligere leder i et italiensk oljeselskap som var ansvarlig for å drifte *Kashagan*-feltet sammen med kasakhstanske myndigheter. I henhold til anklagene skal også flere andre ledere i det italienske oljeselskapet ha

---

¹⁷ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021; Serious Fraud Office, 14. januar 2021: *Former senior Petrofac executive pleads guilty to bribery offences*, <https://www.sfo.gov.uk/2021/01/14/former-senior-petrofac-executive-pleads-guilty-to-three-further-bribery-offences/>.

¹⁸ Petrofac, 1. august 2016: *Update on Board review*, <https://www.petrofac.com/media/news/update-on-board-review/> (sist besøkt 19. august 2022).

¹⁹ I tillegg til Kasakhstan inkluderte dette Algerie, Angola, Aserbajdsjan, Den demokratiske republikken Kongo, Iran, Irak, Libya og Syria. Totalt skal Unaoil ha betalt bestikkelser på vegne av 27 selskaper.

²⁰ US Department of Justice, 30. oktober 2019: *Oil Executives Plead Guilty for Roles in Bribery Scheme Involving Foreign Officials*, <https://www.justice.gov/opa/pr/oil-executives-plead-guilty-roles-bribery-scheme-involving-foreign-officials>; United States District Court Southern District of Texas Houston Division, 4. mars 2019: *United States of America v. Cyrus Allen Ahsani, and Saman Ahsani*, s. 8-9, 23-24, <https://www.justice.gov/criminal-fraud/case/file/1266861/download>; *The Guardian*, 24. november 2019: *Petrofac executive accused of keeping fake accounts to disguise bribes*, <https://www.theguardian.com/business/2019/nov/24/petrofac-accused-of-keeping-fake-accounts-to-disguise-bribes>.

lekket svært sensitiv anbudsinformasjon og rigget kontrakter i landet i bytte mot bestillinger. I 2006 skal en annen mellommann ha opplyst overfor både Unaoil og en daværende leder i Petrofac at han hadde klart å vinne en kontrakt for Petrofac i Kasakhstan med bistand fra ansatte i det italienske oljeselskapet. Ifølge en av mediareportene skal Unaoil ha betalt denne mellommannen til sammen 1,7 millioner USD for hans tjenester.²¹

2.3 Korrupsjonsrisiko i sektor og land der selskapet opererer

Det har lenge vært kjent at olje- og gass er blant sektorene med høyest korrupsjonsrisiko i verden. Dette følger blant annet av Transparency Internationals *Bribe Payers Index* fra 2011 og OECD's *Foreign Bribery Report* fra 2014.²² Den høye korrupsjonsrisikoen blir blant annet sett i sammenheng med den ekstraordinære avkastningen fra utvinning av naturressurser, og at olje- og gassutvinningsprosjekter ofte er svært komplekse, med mange forskjellige komponenter og aktører.²³ Det som kanskje utgjør hovedutfordringen knyttet til korrupsjonsrisiko i olje- og gassindustrien, er imidlertid at mye av verdens olje- og gassressurser befinner seg i land med svakt styresett, fravær av demokrati og/eller svake institusjoner. Myndighetene i disse landene har i økende grad sikret seg direkte kontroll over utvinningen av olje- og gassressursene gjennom etableringen av statskontrollerte/statseide oljeselskaper, såkalte «NOC's» (National Oil Companies).²⁴ Oljeserviceselskaper som Petrofac må derfor jobbe opp mot NOCs – enten direkte eller indirekte – i mange krevende kontekster.

---

²¹ Huffpost, 30. mars 2016: *U.S. Oil Industry Giant Paid Millions To A Company At The Center Of Huge Corruption Scandal*, https://www.huffpost.com/entry/kbr-unaoil-corruption_n_56fafbf1e4b0a06d5803f5b8; The Age, 30. mars 2016: *The Bribe Factory – Unaoil: Kazakhstan – buying a piece of the “spaghetti house”*, <https://www.theage.com.au/interactive/2016/the-bribe-factory/day-2/kazakhstan.html>; The Age, 30. mars 2016: *The Bribe Factory – Unaoil: The dirty executives*, <https://www.theage.com.au/interactive/2016/the-bribe-factory/day-2/the-dirty-execs.html>.

²² Transparency International: *Bribe Payers Index 2011*, s. 15, <https://www.transparency.org/en/publications/bribe-payers-index-2011>; OECD. 2014. *Foreign Bribery Report. An Analysis of the Crime of Bribery of Foreign Public Officials*, s. 21, <https://www.oecd.org/corruption/oecd-foreign-bribery-report-9789264226616-en.htm>.

²³ GAN Integrity, 6. juli 2018: *Corruption Risk in Oil and Gas: Why We See So Much*, <https://www.ganintegrity.com/blog/oil-company-corruption/>

²⁴ U4 Anti-Corruption Resource Centre. 2008. *Grand corruption in the regulation of oil*, s. 18, U4 Issue, <https://www.u4.no/publications/grand-corruption-in-the-regulation-of-oil>

I halvårsrapporten for første halvår 2022 oppgir Petrofac inntektene for de 19 viktigste markedene for selskapet.²⁵ Flere av de viktigste markedene befinner seg i den nedre delen av internasjonale korrupsjonsindekser, og noen av de aller høyeste inntektene kommer fra land som hører til høyrisiko-segmentet. Av de seks landene som det knytter seg korrupsjonsanklager eller -mistanker til, er fem blant disse 19 viktigste markedene.

3 Standarder for forebygging og håndtering av korrupsjon

I sin vurdering av fremtidig risiko for korrupsjon knyttet til selskapets virksomhet ser Etikkrådet hen til internasjonale standarder og retningslinjer for etterlevelse og antikorrupsjon i multinasjonale selskaper. På grunnlag av disse kan det utledes noen hovedprinsipper for hvilke grep et foretak bør ta for å etablere og gjennomføre et effektivt antikorrupsjonsprogram, samt håndtere anklager og etterforskninger av korrupsjon.²⁶ I tillegg har OECD også fastsatt egne prinsipper for god virksomhetsstyring («corporate governance») som på flere sentrale områder også har stor betydning for selskapers arbeid med antikorrupsjon.²⁷

---

²⁵ Petrofac Limited, 30. juni 2022: *Interim Condensed Consolidated Financial Statements*, s. 24, <https://www.petrofac.com/media/vnjzzjz/petrofac-half-year-2022-results-financial-statements.pdf>.

²⁶ Internasjonalt anerkjente veiledninger og prinsipper for hvordan et antikorrupsjonsprogram kan utformes finnes blant annet i: ISO 37001:2016: *Anti-bribery management systems – Requirements with guidance for use*; UNODC. 2013. *An Anti-Corruption Ethics and Compliance Programme for Business: A Practical Guide*, tilgjengelig på https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2013/13-84498_Ebook.pdf; U.S. Department of Justice (DOJ) og U.S. Securities and Exchange Commission (SEC). 2012. *A Resource Guide to the U.S. Foreign Corrupt Practices Act*, tilgjengelig på <https://www.justice.gov/sites/default/files/criminal-fraud/legacy/2015/01/16/guide.pdf>; OECD. 2010. *Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics and Compliance*, tilgjengelig på <https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/44884389.pdf>; Transparency International (TI). 2013. *Business Principles for Countering Bribery*, tilgjengelig på http://www.transparency.org/whatwedo/publication/business_principles_for_counterin_g_bribery.

²⁷ OECD. 2015. *G20/OECD Principles of Corporate Governance*, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264236882-en.pdf?expires=1668072820&id=id&accname=oid029201&checksum=5980DECB3A7C585CE47482CD26C9BBC1>.

3.1 Korrupsjonsforebygging

Samtlige standarder for bestep praksis legger til grunn at toppledelsen må være genuint involvert i arbeidet for at selskapet effektivt skal være i stand til å forebygge korrupsjon. Et effektivt antikorrupsjonsprogram må derfor være basert på sterk, eksplisitt, synlig og aktiv støtte og forpliktelse fra toppledelsen og styret i selskapet. Som ledd i dette er det viktig at ledelsen tydelig kommuniserer en nulltoleranse for korrupsjon, og at selskapet kommuniserer betydningen av det korrupsjonsforebyggende arbeidet til ansatte, forretningspartnere og representanter.²⁸

For å kunne definere systemer og et antikorrupsjonsprogram som er tilpasset den konkrete virksomheten, må det gjøres en målrettet kartlegging og vurdering av korrupsjonsrisikoen i hele virksomheten. Det er et minstekrav at selskapet gjennomfører solide forebyggende tiltak på de områdene der selskapet er mest eksponert for risiko.²⁹

For å oppnå en effektiv gjennomføring av systemene må man utvikle gode opplæringsopplegg for ansatte og forretningspartnere som selskapet har kontroll eller bestemmende innflytelse over. Særlig toppledere, mellomledere og ansatte i risikoutsatte posisjoner må få særskilt tilpasset undervisning.³⁰

Det er videre viktig at selskapet gjennomfører aktsomhetsvurderinger av tredjeparter, såkalt *due-diligence*, at tredjeparter i risikofylte områder gis opplæring i antikorrupsjon og følges opp jevnlig, og at det føres kontroll med at betalingene til disse står i et proporsjonalitetsforhold til det arbeidet som er utført.³¹ Oppfølgingen av tredjeparter kan blant annet omfatte regelmessige gjennomganger og oppdateringer av

---

²⁸ UNODC (2013), kapittel III, bokstav A; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 1.; TI (2013), punkt 6.1. Se også World Bank Group (WBG). 2010. *Summary of World Bank Group Integrity Compliance Guidelines*, punkt 2.1, tilgjengelig på <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/06476894a15cd4d6115605e0a8903f4c-0090012011/original/Summary-of-WBG-Integrity-Compliance-Guidelines.pdf>.

²⁹ Dette følger blant annet av UNODC (2013), kapittel II; OECD (2010), Annex II, bokstav A); DOJ og SEC (2012), kapittel 5, side 58-59; UK Ministry of Justice. 2011. *The Bribery Act 2010 Guidance*, Principle 3, tilgjengelig på <https://www.gov.uk/government/publications/bribery-act-2010-guidance>. En mer utfyllende veiledning for hvordan slike risikovurderinger kan gjennomføres er blant annet Global Compact's *A guide for anti-corruption risk-assessment* (2013), tilgjengelig på https://www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf.

³⁰ UNODC (2013), kapittel III, bokstav H; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 8; TI (2013), punkt 6.4; WBG (2010), punkt 7.

³¹ OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 6, i); TI (2013), punkt 6.2.; WBG (2010), punkt 5.

risikovurderingene og *due diligence*-prosessene, gjentatte internett- og databasesøk for å identifisere nye røde flagg, samt regelmessige og/eller risikobaserte revisjoner.³²

Ledelsen må sette klare forventninger til at ansatte opptrer i samsvar med antikorrupsjonsprogrammet og til å varsle ved mistanke om brudd på interne regler. Det bør etableres systemer hvor ansatte og andre kan varsle anonymt og uten risiko for represalier, og selskapet bør ha en entydig fremgangsmåte for granskning av varsler om brudd på retningslinjer.³³

Antikorrupsjonsprogrammet må overvåkes og forbedres basert på både intern erfaring, utvikling av risiko i virksomheten og eksterne forhold som nye lover og standarder for beste praksis.³⁴

Ifølge beste praksis er det helt sentralt at arbeidet med korrupsjonsforebygging er delegert til en egen funksjon eller en person som har nødvendige ressurser, kompetanse og autonomi. Det forutsettes at etterlevelsesavdelingen har direkte tilgang til konsernledelsen og til styret.³⁵

3.2 Spesielt om sanksjoner

Flere av de mest sentrale standardene slår fast at selskapets reaksjoner ved brudd på interne retningslinjer må være forholdsmessige og avskrekkende, og at det må synliggjøres hvilke reaksjoner som ilegges enkeltpersoner som bryter dem. UNODC slår f.eks. fast at sanksjoner må bli anvendt i praksis ettersom sanksjonssystemer som kun eksisterer på papiret, vil undergrave fremfor å styrke antikorrupsjonsprogrammet. Hvis ikke sanksjoner blir anvendt like strengt på alle nivåer i selskapet, vil programmet som sådan miste sin troverdighet. Transparency International UK anbefaler i sin veileder til *UK Bribery Act* at et selskap ikke bør legge opp til at den ansatte som har vært involvert i bestikkelser, kan si opp selv istedenfor at selskapet gjennomfører en formell oppsigelsesprosess. Dette er fordi det første alternativet vil sende et tydelig signal til de ansatte om at selskapet tar lett på sanksjonering.³⁶

---

³² World Economic Forum-Partnering Against Corruption Initiative (WEF-PACI). 2013. *Good Practice Guidelines on Conducting Third-Party Due Diligence*, pkt. 4 b, s. 14, http://www3.weforum.org/docs/WEF_PACI_ConductingThirdPartyDueDiligence_Guidelines_2013.pdf.

³³ UNODC (2013), kapittel III, bokstav I, J og K; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 9 og 11, ii); TI (2013), punkt 6.3.1. og 6.5.1.; WBG (2010), punkt 8.1, 9.1, 9.3 og 10.

³⁴ UNODC (2013), kapittel III, bokstav L; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 12; TI (2013), punkt 6.8 og 6.10; WBG (2010), punkt 3.

³⁵ Dette følger blant annet av DOJ og SEC (2012), kapittel 5, side 58; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 4.; WBG (2010), punkt 2.3.

³⁶ World Economic Forum-Partnering Against Corruption Initiative (WEF-PACI). 2016. *Global Principles for Countering Corruption*, s. 9,

3.3 Håndtering av anklager og etterforskninger av korrupsjon

Det følger av artikkel 39 i FN-konvensjonen mot korrupsjon (UNCAC) at statspartene skal oppmuntre selskaper til å rapportere korrupsjonsrelatert kriminalitet til myndighetene. Ikke minst når det gjelder komplekse og skjulte korrupsjonshandlinger, mener UNODC at selskaper har en helt sentral rolle i å forebygge, avdekke og rettsforfølge aktørene som er involvert.³⁷

U.S. Department of Justice (DOJ), som står i en særstilling når det gjelder håndhevelse av internasjonal korrupsjon, har i forbindelse med vurdering av tiltalebeslutning og ulike forliksløsninger lenge lagt vekt på hvorvidt selskaper rapporterer selv, samarbeider med etterforskningen og gjennomfører avbøtende tiltak. Mer konkret innebærer dette: a) at selskapet rapporterer på eget initiativ om mulige straffbare forhold når selskapet blir kjent med disse; b) at selskapet er villig til å dele relevant informasjon og bevismateriale med etterforskningen, samt bistå med å identifisere relevante personer både innenfor og utenfor selskapet, inkludert personer i toppledelsen; c) at selskapet implementerer et effektivt etterlevelsprogram/forbedrer det eksisterende programmet, skifter ut de ansvarlige i ledelsen og sanksjonerer eller sier opp de ansatte som har vært involvert i ulovlighetene.³⁸ Også britiske påtalemyndigheter, inkludert SFO, har lenge lagt vekt på selskapers selv-rapportering, samarbeid og avbøtende tiltak som relevante faktorer ved vurdering av om det skal tas ut tiltale eller ikke.³⁹

3.4 Virksomhetsstyring

OECD-prinsippene slår blant annet fast at styret i selskapet er ansvarlig for å føre kontroll med selskapets daglige ledelse på vegne av eierne. For at styret skal kunne utøve denne funksjonen, er det avgjørende at det kan foreta objektive og selvstendige

---

https://www3.weforum.org/docs/WEF_PACI_Global_Principles_for_Countering_Corruption.pdf; UNODC (2013), kapittel III, bokstav K; WBG (2010), punkt 10.2; DOJ og SEC (2012), kapittel 5, side 59-60; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 10; Transparency International UK. 2010. *The 2010 UK Bribery Act Adequate Procedures. Guidance on good practice procedures for corporate anti-bribery programmes*, kap. 3.6.3, https://www.transparency.org.uk/sites/default/files/pdf/publications/Adequate_Procedures_-_Guidance_to_the_UK_Bribery_Act_2010.pdf.

³⁷ UNODC (2013), kapittel III, bokstav K.

³⁸ DOJ og SEC (2012), kapittel 5, side 53-54.

³⁹ SFO, CPS and Revenue and Customs Prosecutions Office, 2009-2010: *Guidance on corporate prosecutions*, s. 8, <https://www.sfo.gov.uk/publications/guidance-policy-and-protocols/guidance-for-corporates/guidance-on-a-corporate-prosecution/> <https://www.sfo.gov.uk/download/guidance-corporate-prosecutions/> (sist besøkt: 14. november 2022).

vurderinger, hvilket normalt vil forutsette at et tilstrekkelig antall av styremedlemmene er uavhengige av den daglige ledelsen.⁴⁰

Én av styrets nøkkelfunksjoner er å sikre integriteten til selskapets systemer for regnskap og finansiell rapportering, herunder uavhengig revisjon. Videre skal styret sikre at selskapet har hensiktsmessige internkontrollsystemer på plass, spesielt systemer for risikostyring, finansiell og operasjonell kontroll, samt systemer som sikrer etterlevelse av lover og relevante standarder. Som eksempler på relevante lover, reguleringer og standarder viser OECD-prinsippene blant annet til nasjonale straffebestemmelser som følger av OECDs Anti-Bribery Convention, samt andre former for bestikkelser og korrupsjon.⁴¹

4 Selskapets tiltak for å forhindre korrupsjon, håndtering av etterforskninger, og virksomhetsstyring

4.1 Petrofac tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon

Tonen fra toppen:

Utover referanser fra CEO og styreleder til SFO-etterforskningen i årsrapportene for 2018 og 2020 og omtalen av den endelige dommen i årsrapporten for 2021 har det vært vanskelig å finne skriftlige eksempler på «tonen fra toppen» når det gjelder antikorrupsjon i disse rapportene siden selskapet ble børsnotert i 2005. Etikkrådet har derfor bedt selskapet gi noen konkrete eksempler på grep som CEO, styreleder eller andre i toppledelsen hadde gjort i løpet av de fem foregående årene for å kommunisere nulltoleranse for korrupsjon til selskapets ansatte, forretningspartnere og representanter. Som svar på dette har Petrofac i første rekke vist til at daværende CEO deltok da selskapets standard e-læringskurs i antikorrupsjon ble lansert i juli 2011, og igjen da et nytt e-læringskurs ble lansert i juli 2016. I tillegg skal CEO ha sendt en e-post til alle ansatte i september 2016 i forbindelse med en varslingskampanje i selskapet («Speak Up»)⁴² I en kommentar til utkast til tilrådning om observasjon opplyser Petrofac videre at styret i selskapet kommuniserte nulltoleranse for brudd på selskapets regelverk for etikk og etterlevelse via en livesending på intranettet til alle ansatte i januar

---

⁴⁰ OECD (2015), prinsipp VI, s. 45, prinsipp VI.E, s. 50.

⁴¹ OECD (2015), prinsipp VI.D.7, s. 49-50.

⁴² Henholdsvis brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

2020. Dette var i forbindelse med lanseringen av selskapets reviderte etiske retningslinjer.⁴³

Risikovurderinger:

Ifølge Petrofac har risiko knyttet til korrupsjon og bestikkelser vært en integrert del av selskapets overordnede risikovurderinger (*Enterprise Risk Management – ERM*) siden selskapet ble børsnotert i 2005.⁴⁴ Siden 2008 har korrupsjon og bestikkelser blitt fremhevet i årsrapporten som en av de sentrale risikoene («*key risks*»/«*principal risks*») selskapet står overfor, og i årsrapportene fra og med 2014 er korrupsjon og bestikkelser også vurdert å ha «høy» vesentlighet både for selskapet internt og for selskapets eksterne interessenter.

På spørsmål fra Etikkrådet har Petrofac gitt en overordnet beskrivelse av hva slags prosesser og metoder selskapet bruker for å vurdere korrupsjonsrisiko. Petrofac har også delt en liste med 32 forskjellige spørsmål for vurdering av risiko på landnivå med Etikkrådet, og et anonymisert eksempel fra 2019 for et land hvor et flertall av de aktuelle spørsmålene er benyttet for å gradere risikoen i dette landet.⁴⁵ Denne oversikten inneholder imidlertid ikke en beskrivelse av hva slags tiltak selskapet har iverksatt/planlegger å iverksette for å håndtere identifisert risiko i det aktuelle landet.

I sin kommentar til Etikkrådets utkast til tilråding påpeker Petrofac at selskapets etterlevelsprogram er basert på en overordnet risikovurdering som blant annet hensyntar at selskapet opererer innenfor olje- og gassindustrien. Selskapet viser videre til at dagens etterlevelsprogram har vært under utvikling siden 2019 med bistand fra et advokatfirma. I denne prosessen har man gjennomført flere gjennomganger for å vurdere programmets design og effektivitet.⁴⁶

Petrofac har ikke delt noen informasjon med Etikkrådet om hva de vurderer som de viktigste korrupsjonsrisikoene i selskapets virksomhet, eller hvordan disse er prioritert.⁴⁷ I sin kommentar til utkastet til tilråding har imidlertid selskapet oppgitt noen generelle tiltak som skal sikre håndtering eller eliminering av identifiserte risikoer:

- Introduksjonen av en overordnet *Anti-Bribery and Corruption Policy* i 2022
- Den seneste oppdateringen av *Standard for the Prevention of Bribery & Corruption* i 2022;
- Innføring av en egen prosedyre for aktsomhetsvurderinger, gaver, underholdning og bevertning («*Due Diligence, Gifts, Entertainment, and Hospitality*» («GEH»));

---

⁴³ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023.

⁴⁴ Brev fra Petrofac av 1. oktober 2020.

⁴⁵ Henholdsvis brev fra Etikkrådet av 3. september 2020 og svar fra Petrofac av 1. oktober 2020; Svar fra Petrofac av 22. november 2022.

⁴⁶ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023.

⁴⁷ Brev fra Petrofac av 1. oktober 2020.

- Revisjon av selskapets prosedyre for håndtering av interessekonflikter («*Conflict-of-Interest-Policy & introducing («COI») Procedure*»);
- Introduksjon av et digitalt verktøy for å håndtere erklæringer vedrørende mulige interessekonflikter og godkjenning av gaver, underholdning og bevertning («GEH»);
- Introduksjon av et verktøy for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger, levert av *Dow-Jones*, støttet av kontroller på systemnivå;
- Policy og prosedyrer for å sikre en enhetlig tilnærming til etterlevelse av handelsregelverk («*Trade Compliance Policy & Procedures*»);
- Et velfungerende varslingsprogram («*Speak-Up*») på plass, som er støttet av en egen policy mot gjengjeldelse («*No-Retaliaton Policy*»).⁴⁸

Retningslinjer og planer:

I 2005 opplyste Petrofac i årsrapporten at det hadde en klar antikorrupsjons-policy, inkludert forbud mot bestikkelser.⁴⁹ I 2010 lanserte selskapet også egne *retningslinjer for antikorrupsjon – Standard for the Prevention of Bribery & Corruption*. Disse har siden blitt oppdatert to ganger, senest i juni 2022, og gjelder for alle ansatte og de som jobber med eller for selskapet. De gjeldende retningslinjene omfatter blant annet kontraktprosesser, bakgrunnsundersøkelser av tredjeparter, gaver og underholdning, fasiliteringsbetaling, politiske bidrag, hvitvasking, m.m.⁵⁰

På spørsmål fra Etikkrådet om Petrofac har en overordnet plan for eller beskrivelse av selskapets antikorrupsjonsarbeid har selskapet delt en overordnet «*Anti-bribery and corruption policy*» fra mai 2022 med Etikkrådet. *Policy*-dokumentet inneholder en visjon hvor nulltoleranse-prinsippet står sentralt, det slår fast hvilke forpliktelser som gjelder for alle ansatte, og hvilke mål som må oppfylles i denne forbindelse, og det gjør også klart hvilke andre aktører som dokumentet gjelder for/bør gjelde for utover selskapets egne ansatte. Når det gjelder en *årlig* plan for selskapets aktiviteter på antikorrupsjonsområdet, har Petrofac opplyst at det for tiden samarbeider med et advokatfirma om å utarbeide en langsiktig plan for hele etterlevelsprogrammet. Den endelige planen vil også inneholde årlige planer for selskapets antikorrupsjonsarbeid.⁵¹

Opplæring:

På spørsmål fra Etikkrådet om selskapet har en egen plan for opplæring i antikorrupsjon, har Petrofac opplyst at selskapet har obligatorisk opplæring (e-læring) i antikorrupsjon og -bestikkelser for alle ledere og seniorspesialister/fagledere. Videre

---

⁴⁸ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023.

⁴⁹ Petrofac Annual report and accounts 2005, s. 31.

⁵⁰ Petrofac. 2022. *Standard for the Prevention of Bribery & Corruption, Rev 2*, 27 June 2022, https://www.petrofac.com/media/3umncyhj/standard-for-the-prevention-of-bribery-and-corruption_final.pdf. Petrofac har også delt de opprinnelige retningslinjene fra 2010 med Etikkrådet.

⁵¹ Henholdsvis brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

opplyser Petrofac at ansatte innenfor disse kategoriene også må undertegne en årlig egenerklæring hvor de forplikter seg til å følge selskapets etiske retningslinjer og også kan rapportere om mulige interessekonflikter m.m. Petrofac har delt egenerklæringsskjemaet med Etikkrådet. Selskapet opplyser også at det har inkludert tredjeparter (konsulenter) i opplæringen. Petrofac har også delt to sett med opplæringsmateriell i antikorrupsjon med Etikkrådet.⁵²

På spørsmål fra Etikkrådet i 2020 om antall ansatte som hadde gjennomgått *Anti-Bribery & Corruption* (ABC)-opplæring de siste fem årene, opplyste Petrofac at ca. 80 prosent av selskapets ansatte hadde fullført denne opplæringen i dette tidsrommet. Blant de som hadde fullført opplæringen, var i overkant en tredjedel ledere og seniorspesialister/fagledere, hvilket utgjorde nesten samtlige av de ansatte på disse nivåene. Petrofac har imidlertid ikke oversikt over hvor mange tredjeparter som har fått denne typen opplæring, ettersom selskapet ikke opererer med tall for interne og eksterne kursdeltakere.⁵³ Når det gjelder evaluering av opplæringsprogrammet, har Petrofac opplyst at selskapet i desember 2022 vil ansette en opplæringsansvarlig som også vil få ansvar for å utvikle evalueringsverktøy for hele opplæringsprogrammet til selskapet.⁵⁴

Organisering:

Petrofac oppnevnte for første gang en *Chief Compliance Officer* (CCO) i slutten av 2018.⁵⁵ Ifølge Petrofac rapporterer CCO direkte til lederen for styrets komité for etikk og etterlevelse (*Compliance and Ethics Committee*), og administrativt til selskapets *General Counsel*. Per november 2022 var det totalt 13 ansatte i selskapets etterlevelsesevdeling (*Group Compliance*), som også inkluderer et eget granskningsteam.⁵⁶ Granskningsteamet ble opprettet i april 2018. Avdelingen er i første rekke ansvarlig for følgende fire hovedområder: 1. ABC (*Anti Bribery and Corruption*), som inkluderer ABC-gjennomganger av kontrakter, bakgrunnsundersøkelser, gaver og underholdning, samt interessekonflikter; 2. Etterlevelse på handelsområdet, som inkluderer sanksjoner og import-/eksportkontroll; 3. Risikovurderinger; 4. Formidling og opplæring. Ifølge Petrofac

---

⁵² Henholdsvis brev fra Etikkrådet av 3. september 2020 og svar fra Petrofac av 1. oktober 2020, og brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

⁵³ Henholdsvis brev fra Etikkrådet av 3. september 2020 og svar fra Petrofac av 1. oktober 2020.

⁵⁴ Brev fra Petrofac av 22. november 2022

⁵⁵ <https://www.petrofac.com/en-gb/responsibility/ethics/> (sist besøkt 28.01.2020); Petrofac Annual Report and Accounts 2014, 2015 og 2016.

⁵⁶ Selskapet opplyser at det er ytterligere tre stillinger som gjenstår å bli besatt i avdelingen, slik at det endelige antallet er forutsatt å øke til 16. Av disse vil granskningsteamet utgjøre totalt 5 ansatte.

skal det etter planen være totalt 15 ansatte i avdelingen som i større eller mindre grad vil jobbe spesifikt med antikorrupsjon når avdelingen blir fullt besatt.⁵⁷

Bruk av tredjeparter og aktsomhetsvurderinger av disse:

I retningslinjene for antikorrupsjon fra 2010 fastslår Petrofac at bakgrunnsundersøkelser av tredjeparter av en viss størrelse er helt sentralt før selskapet inngår kontrakter med disse.⁵⁸ Petrofac har delt retningslinjene for aktsomhetsvurderinger som gjaldt for selskapet fra mai 2020 med Etikkrådet (*Compliance Due Diligence Standard Operating Procedure*). De beskrevne sjekkpunktene, verktøyene og prosessene i disse retningslinjene synes i stor grad å være i samsvar med de krav som følger av gjeldende internasjonale retningslinjer på dette området knyttet til korrupsjon, hvitvasking, eksportkontroll, m.m.

Petrofac har oppgitt tallene for antall bakgrunnsundersøkelser med henblikk på korrupsjonsrisiko som selskapet har gjennomført i tidsrommet 2016-2020, til Etikkrådet. Selskapet har imidlertid ikke kunne oppgi tall på hvor mange av tredjepartene som har blitt avvist på grunn av for høy korrupsjonsrisiko.⁵⁹

I dommen mot Petrofac og «leder A» slås det fast at bruk av agenter var sentralt i alle de tre landene hvor korrupsjonen foregikk, dvs. Irak, Saudi-Arabia og De forente arabiske emirater.⁶⁰ Petrofac har ikke oppgitt hvor mange agenter selskapet tidligere har hatt kontrakter med, men opplyser at de nå kun har kontrakter med to agenter i Kuwait. Gjeldende policy er at man ikke lenger engasjerer denne typen tredjeparter såfremt det ikke er påkrevet i henhold til nasjonal lovgivning. Som svar på spørsmål fra Etikkrådet om hvordan selskapet kompensere for tapet av de tjenestene som agenter/mellommenn tidligere leverte, opplyser Petrofac at de har økt antall ansatte i de aktuelle landene for å få en bedre kunnskap om det enkelte land, samt komme nærmere kundene og den lokale verdikjeden.⁶¹

Varsling, granskninger og reaksjoner:

Av årsrapporteringen fremgår det at Petrofac introduserte varslingsrutiner allerede i 2005,⁶² mens en ekstern varslingskanal ble etablert i 2009.⁶³ I 2020 overførte Petrofac

---

⁵⁷ Brev fra Petrofac av 1. oktober 2020, og brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

⁵⁸ Petrofac Limited, November 2010, s. 14.

⁵⁹ Brev fra Petrofac av 1. oktober 2020, og brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

⁶⁰ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021.

⁶¹ Brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

⁶² Petrofac Annual report and accounts 2005, s. 34.

⁶³ Petrofac Annual report and accounts 2012, s. 86; Brev fra Petrofac av 22. november 2022.

den eksterne varslingskanalen til *Navex*, som kunne tilby en enda mer brukervennlig plattform på seks språk.⁶⁴

Fra 2016 fikk Petrofac også en egen ansatt med ansvar for å foreta nærmere undersøkelser av alle mottatte varsler.⁶⁵ Petrofac har delt retningslinjene for gjennomføring av varsling og granskninger som gjaldt for selskapet fra juli 2020 (*Group Investigations Procedure*). Når det gjelder bestikklser spesielt, har Petrofac oppgitt tallene for antall mottatte varsler i hhv. 2018, 2019 og 2020 vedrørende mottak av bestikklser/«kickbacks» til ansatte i selskapet. Noen av disse varslene ble ifølge selskapet bekreftet i den forstand at det ble konstatert brudd på selskapets etiske retningslinjer, men ikke nødvendigvis at mottak av bestikklser ble bekreftet. Reaksjonene i disse tilfellene varierte fra formelle advarsler til oppsigelser utfra en vurdering av individuelt ansvar. Ingen av sakene ble vurdert å være aktuelle for kriminell etterforskning av politi-/påtalemyndighet.⁶⁶ På spørsmål fra Etikkrådet har Petrofac også informert om et par varsler hvor det har vært anklager om fasiliteringsbetalinger og oppfordring fra en kunde om betaling av bestikklser til en tredjepart. Ingen av disse anklagene har blitt bekreftet.⁶⁷

Etikkrådet har videre spurt om det har vært noen reaksjoner fra selskapets side overfor noen av selskapets ansatte i tilknytning til forholdene som resulterte i dommen i det britiske rettssystemet høsten 2021, men selskapet har avslått å svare på dette med henvisning til at dette er konfidensiell informasjon.⁶⁸ I sin kommentar til utkastet til tilråding fremholder imidlertid Petrofac at de har «ryddet ut av huset» («*cleaned the house*») grundig og effektivt slik at ingen av enkeltpersonene som var involvert i noen av sakene som Petrofac har erkjent straffskyld for, fremdeles er ansatte i selskapet.⁶⁹

Vurdering av Petrofacs antikorrupsjonstiltak i dommen fra *Southwark Crown Court*:

Dommen slår fast at Petrofac har gjort seriøse forsøk på å endre selskapets kultur og tilnærming til etterlevelse siden korrupsjonshandlingene fant sted. Det vises i denne forbindelse til at selskapet i betydelig grad har styrket sin etterlevelsorganisasjon og sine prosesser for aktsomhetsvurderinger, at det har lagt til rette for uavhengige undersøkelser, og at det har avsluttet alle kontrakter med agenter der dette ikke er påkrevet i henhold til nasjonal lovgivning.⁷⁰

---

⁶⁴ Petrofac Limited 2020 Annual report and accounts, s. 54

⁶⁵ Petrofac Annual report and accounts 2016, s. 89.

⁶⁶ Brev fra Petrofac av 1. oktober 2020.

⁶⁷ Brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

⁶⁸ Brev fra Etikkrådet av 24. august 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022.

⁶⁹ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023.

⁷⁰ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021.

4.2 Petrofac's håndtering av anklager og etterforskninger av korrupsjon

Petrofac har opplyst at en egen komité i styret fikk i oppdrag å håndtere Petrofac kontakter med SFO og å overse selskapets håndtering av etterforskningen etter at denne ble kjent i mai 2017. I februar 2018 kom selskapet med en oppdatering hvor det ble opplyst at selskapet fortsatte dialogen med SFO, og at det hadde fremskaffet og ville fortsette å fremskaffe relevante dokumenter til SFO. I november 2019 skal selskapet også ha uttalt at man fortsatte dialogen med SFO med sikte på å få avsluttet saken. I januar 2021, etter at «leder A» hadde erkjent straffskyld for forholdene i De forente arabiske emirater, opplyste Petrofac at dialogen med SFO fortsatte.⁷¹

I den delen av dommen som gjelder Petrofac som selskap, gjøres det klart at det ikke har vært noen frivillig eller tidlig selvrappoterings i saken fra selskapets side, men at det har vært «noe samarbeid med etterforskningen siden begynnelsen av 2021». I dommen påpekes det videre at det «ikke er noen tvil» om at Petrofac ikke ville ha erkjent straffskyld for de syv forholdene hvis ikke «leder A» hadde delt så mye informasjon med etterforskningen som han gjorde. Ifølge dommen har «leder A» vært alene om å samarbeide med etterforskningen over en periode på mer enn fire år, mens andre ikke har samarbeidet.⁷² I sin kommentar til utkastet til tilrådning viser Petrofac til at de mellom 2017 og 2021 skaffet SFO titalls millioner av dokumenter, la til rette for mange avhør mellom SFO og nåværende og tidligere ansatte i selskapet, i tillegg til at selskapet gjennomførte flere fysiske møter med SFO. Ifølge Petrofac gikk de her lenger enn det de var lovmessig forpliktet til.⁷³

4.3 Petrofac's virksomhetsstyring

Dommen fra Southwark Crown Court påpeker at Petrofac, som alle andre selskaper, opererer gjennom sine ledere og ansatte. I denne forbindelse fastslår dommen at Petrofac, som ledd i reformene av selskapet, har foretatt betydelige utskiftninger av styre og ledelse siden korrupsjonshandlingene fant sted. Blant annet fikk selskapet ny CEO fra og med 2021, samt flere nye folk i andre nøkkelposisjoner i ledelsen. Ifølge dommen er ingen av styremedlemmene eller topplederne som er nevnt i titalen eller implisert i bevismaterialet fra SFO, lenger ansatt i selskapet.⁷⁴

---

⁷¹ Petrofac, 5. februar 2018: *Board update on UK Serious Fraud Office investigation*, <https://www.petrofac.com/media/news/board-update-on-uk-serious-fraud-office-investigation/>; Petrofac, 15. januar 2021: *Statement on UK Serious Fraud Office announcement*, <https://www.petrofac.com/media/news/statement-on-uk-serious-fraud-office-announcement/>.

⁷² Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021.

⁷³ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023.

⁷⁴ Sentencing Remarks of HHJ Taylor. Recorder of Westminster, 4. oktober 2021.

Det er imidlertid to sentrale styremedlemmer som satt i styret mens korrupsjonshandlingene pågikk, men som vil tre ut av styret på Petrofac's generalforsamling i mai 2023. Den ene er «leder B» som var med på å grunnlegge Petrofac. Fra børsnoteringen i 2005 var han CEO helt frem til utgangen av 2020, og han har også hatt en fast plass i styret siden 2005.⁷⁵ Den andre er nåværende styreleder som har hatt dette vervet siden mai 2018 og har sittet i styret siden 2012.⁷⁶ I sin kommentar til utkastet til tilrådning påpeker Petrofac for det første at «leder B» og vedkommende som har vært styreleder siden 2018, ikke er en del av den daglige/operative ledelsen av selskapet. Videre opplyser Petrofac at det ble ansett å være i selskapets interesse at disse bidro til å sikre kontinuitet i styret i en overgangsperiode etter at selskapet hadde vært gjennom større endringer, samtidig som det ble etablert en fornyet kultur, strategi, visjon, og nye regler og prosedyrer.⁷⁷

Vedkommende som har vært CEO siden begynnelsen av 2021, vil forlate selskapet i slutten av mars 2023.⁷⁸

Petrofac opplyser at selskapet er underlagt den britiske standarden for virksomhetsstyring (*UK Corporate Governance Code*), og at selskapet med ett unntak fulgte alle kravene i denne standarden i 2021. Unntaket var at nåværende styreleder fikk sitte utover grensen på ni år som er satt for dette vervet.⁷⁹

Petrofac opplyser videre at styret i 2021 brukte nesten 40 prosent av sin tid på å håndtere SFO-etterforskningen og utfallet av denne.⁸⁰

I mai 2022 vedtok selskapet en «*Anti-Bribery and Corruption Policy*» som fastslår at det er styret som har det overordnede ansvaret for designet av og effektiviteten til selskapets antikorrupsjonstiltak.⁸¹

Etikkrådet har spurt Petrofac om noen av de nye medlemmene av styret siden SFOs etterforskning ble offentlig kjent i mai 2017, har en bakgrunn som gjør dem spesielt kvalifiserte til å overvåke selskapets antikorrupsjonsarbeid. Selskapet har oppgitt

---

⁷⁵ Petrofac. 2011. *Petrofacts February 2011*, s. 12, 14-15, https://issuu.com/petrofacts/docs/petrofacts_feb_2011_-_andy_inglis_joins_petrofac (sist besøkt: 29.01.2020); Petrofac Limited 2021 Annual report and accounts, s. 102; Petrofac, 26. april 2022: *Board update*, <https://www.petrofac.com/media/news/board-update-ayman-asfari/>.

⁷⁶ Petrofac Limited 2021 Annual report and accounts, s. 89, 92.

⁷⁷ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023.

⁷⁸ Petrofac, 22. november 2022: *Petrofac management and Board changes*, <https://tools.eurolandir.com/tools/Pressreleases/GetPressRelease/?ID=4207365&lang=en-GB&companycode=uk-pfc&v=>.

⁷⁹ Petrofac Limited 2021, s. 89

⁸⁰ Petrofac Limited 2021, s. 90.

⁸¹ Petrofac Limited, May 2022: *Anti-Bribery and Corruption Policy*, <https://www.petrofac.com/media/5b3hi1gk/anti-bribery-and-corruption-policy.pdf>.

navnene på totalt fem styremedlemmer som har blitt oppnevnt til styrets komité for etikk og etterlevelse i løpet av det aktuelle tidsrommet.⁸² Etikkrådet har gått gjennom CVene til disse styremedlemmene som ligger åpent ute på nett.⁸³ Antikorrupsjon er ikke nevnt i noen av disse CVene – verken knyttet til arbeidssted, arbeidserfaringer eller utdanningsinstitusjon. Blant de tre styremedlemmene som også har listet opp forskjellige kompetanseområder, er heller ikke antikorrupsjon listet blant noen av disse. Det samme bildet avtegner seg også i Petrofac's egen beskrivelse av «sentrale egenskaper og erfaring» («*key strengths and experience*») for hvert av de aktuelle styremedlemmene i selskapets årsrapport.⁸⁴ I sin kommentar til utkastet til tilrådning trekker imidlertid Petrofac frem flere forhold knyttet til disse styremedlemmene som selskapet mener gjør dem relevante for å fylle en slik funksjon. Blant annet viser selskapet til betydelig leder- og styreefaring, og dyp sektorkunnskap. I kraft av sine tidligere roller skal flere av de aktuelle styremedlemmene også ha vært involvert i håndtering av korrupsjonsanklager rettet mot selskap de har vært tilknyttet. Et par av styremedlemmene har også erfaring fra revisjon, etterlevelse og/eller controller-arbeid. Petrofac viser også til at styret får bistand av et advokatfirma til å gjennomgå selskapets etikk- og etterlevelsprogram på regelmessig basis.⁸⁵

5 Informasjon fra selskapet

I tillegg til informasjonen på selskapets hjemmeside og i årsrapporter har Petrofac i flere omganger fra 2020 til 2022 gitt Etikkrådet informasjon om sine antikorrupsjonstiltak, samt delt flere av sine interne retningslinjer. Beskrivelsen i kapittel 4 er i hovedsak basert på dette informasjonsgrunnlaget. I mars 2023 ga selskapet også kommentarer til et utkast til tilrådning om observasjon av selskapet. Flere av opplysningene selskapet kom med her, er tatt inn i kapittel 4. Selskapets viktigste synspunkter utover dette følger nedenfor.⁸⁶

Korrupsjonsanklagene og -mistankene:

Petrofac påpeker at selskapet kun har erkjent straffskyld for ikke å ha klart å forhindre korrupsjon i tre jurisdiksjoner i tidsrommet 2011-2017. Når det gjelder forbindelsene til Unaoil, viser selskapet til at deres egen granskning ikke fant noen uregelmessigheter.

---

⁸² Brev fra Etikkrådet av 7. november 2022 og svar fra Petrofac av 22. november 2022; Petrofac Limited 2021 Annual report and accounts, s. 93.

⁸³ LinkedIn (sist besøkt 29.11.2022).

⁸⁴ Petrofac Limited 2021, s. 92-93.

⁸⁵ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023. To av de tre styremedlemmene som ifølge Petrofac har vært involvert i håndtering av korrupsjonsanklager rettet mot selskap de har vært tilknyttet, gikk ut av styret i mai 2022. Det tredje styremedlemmet har sittet i styret siden 2015.

⁸⁶ Brev fra Petrofac til Etikkrådet av 3. mars 2023.

Bruk av tredjeparter og aktsomhetsvurderinger av disse:

Når det gjelder Etikkrådets spørsmål om kompensasjon for tapet av de tjenestene som agenter/mellommenn tidligere leverte, har Petrofac her gjentatt sitt tidligere svar fra november 2022 som allerede er gjengitt i kapittel 4.1.

Varsling, granskninger og reaksjoner:

I tillegg til selskapets eget utsagn om at det har «ryddet ut av huset», viser Petrofac her også til det som fremkommer i dommen om at ingen av styremedlemmene eller topplederne som er nevnt i tiltalen eller implisert i bevis materialet fra SFO, lenger er ansatt i selskapet. Videre vises det til dommerens henvisninger til de endringer som har skjedd i selskapet i denne forbindelse.

Håndtering av anklager og etterforskninger av korrupsjon:

Petrofac mener at Etikkrådets beskrivelse av selskapets samarbeid med SFO er unøyaktig og urettferdig.

6 Etikkrådets vurdering

Basert på den foreliggende dokumentasjonen har Etikkrådet vurdert SPUs investering i Petrofac opp mot kriteriet for grov korrupsjon og annen grov økonomisk kriminalitet i retningslinjene for observasjon og utelukkelse.

Rådets undersøkelser har vist at Petrofac eller selskapets datterselskap kan knyttes til korrupsjonsanklager eller -mistanker i seks land over et tidsrom på 15 år. Alle sakene dreier seg om anklager om bestikkelser eller mistenkelige transaksjoner via agenter eller gjennom underleverandører for å vinne kontrakter for Petrofac datterselskap. En tidligere leder i Petrofac har erkjent straffskyld for totalt fjorten tilfeller av bestikkelser på til sammen mer enn 80 millioner USD for å vinne kontrakter til en verdi av over 8 milliarder USD for selskapet. Av dette har selskapet erkjent straffskyld for 44 millioner USD av bestikkelsene.

Etikkrådet har merket seg at Petrofac selv påpeker at selskapet kun har erkjent straffeansvar for ikke å ha klart å forhindre korrupsjon i tre jurisdiksjoner i tidsrommet 2011-2017. Rådet vurderer imidlertid ikke straffskyld, men om selskapet har opptrådt på en slik måte at det er en uakseptabel risiko for at selskapet i retningslinjenes forstand medvirker til eller selv er ansvarlig for grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet. Utfra et slikt perspektiv skiller ikke rådet mellom selskapet og selskapets ansatte. Også for de øvrige sakene mener rådet det er tilstrekkelig underbygget at det kan ha blitt utbetalt bestikkelser med sikte på å vinne kontrakter for Petrofac, selv om verken selskapet eller selskapets ansatte er kjent strafferettslig ansvarlig for disse forholdene.

På bakgrunn av de beskrevne forholdene har Etikkrådet vurdert om det foreligger en uakseptabel risiko for at Petrofac i fremtiden vil bli involvert i tilsvarende handlinger.

Etikkrådet har for det første vurdert Petrofac tiltak for å forebygge, avdekke og reagere på korrupsjon. Rådet har notert seg at dommen fra Southwark Crown Court slår fast at

selskapet siden korrupsjonshandlingene fant sted, har styrket sin etterlevelsesorganisasjon og sine prosesser for aktsomhetsvurderinger i betydelig grad, og at det har avsluttet alle kontrakter med agenter der dette ikke er påkrevd i henhold til nasjonal lovgivning. Likevel mener Etikkrådet at det fremdeles knytter seg en betydelig grad av usikkerhet til selskapets håndtering av korrupsjonsrisiko.

Den tilgjengelige informasjonen tilsier at Petrofac også i fortsettelsen vil operere innenfor en sektor og i flere land hvor korrupsjonsrisikoen er høy. Flere av landene som det knytter seg korrupsjonsanklager eller -mistanker til, er også i dag blant Petrofacs viktigste markeder. Selskapets risikovurderinger vil alltid utgjøre en sentral del av et selskaps antikorrupsjonsprogram, og etter rådets syn vil de være spesielt viktige når selskapet står overfor det risikobildet det her er snakk om. Rådet har i denne forbindelse notert seg at Petrofacs etterlevelsesprogram er basert på en overordnet risikovurdering, og at selskapet har iverksatt flere generelle tiltak for å håndtere eller eliminere identifiserte risikoer. Petrofac har imidlertid ikke delt informasjon med Etikkrådet om hva de vurderer som de viktigste korrupsjonsrisikoene, hvordan disse er prioritert eller hvilke spesifikke tiltak selskapet har iverksatt for å håndtere identifisert korrupsjonsrisiko. Videre har selskapet ennå ikke bekreftet at det har kommet i gang med årlige planer for sine aktiviteter på antikorrupsjonsområdet.

Ettersom agentbruken høyst sannsynlig har vært én av de største korrupsjonsrisikoene, mener rådet at det er positivt at selskapet har redusert agentbruken kraftig de seneste årene. Selskapet opplyser at tjenestene agentene tidligere leverte, nå blir utført av selskapets egne ansatte. Når selskapet fremdeles opererer i flere av de samme markedene, mener Etikkrådet at det likevel er usikkerhet om effektene av tiltaket ettersom selskapet har gitt svært lite informasjon om hvordan disse markedene blir håndtert i praksis.

Dommen fra 2021 fastslår også at Petrofac har gjort seriøse forsøk på å endre kulturen i selskapet, og viser til at det er gjennomført betydelige utskiftninger av styre og ledelse siden korrupsjonshandlingene fant sted. Rådet legger likevel vekt på at to av dagens styremedlemmer satt i styret mens korrupsjonshandlingene pågikk og i svært mange år har hatt sentrale posisjoner i selskapet.

Som henholdsvis styreleder og CEO har disse frem til nå hatt det øverste ansvaret for å etablere en god «tone fra toppen» og en sterk etterlevelseskultur i selskapet. Rådet har merket seg at det ble ansett å være i selskapets interesse at «leder B» og nåværende styreleder bidro til å sikre kontinuitet i styret i en overgangsperiode, og at disse vil tre ut av styret på Petrofacs generalforsamling i mai 2023. Samtidig finner rådet grunn til å stille spørsmål ved om disse to – gjennom den endringsprosessen som selskapet har beskrevet – har vært de rette til å kommunisere budskapet om kulturendring til organisasjonen.

Et annet uttrykk for «tonen fra toppen» og etterlevelseskultur er om selskapet rapporterer selv og samarbeider med den aktuelle etterforskningen. Rådet oppfatter det slik at det er et motsetningsforhold mellom Petrofacs rapportering om dialogen med SFO og det som fremkommer i dommen mot selskapet. Ifølge dommen har det for det første ikke vært noen frivillig eller tidlig selvrappotering fra selskapets side. Videre fremgår det av dommen at det er først fra begynnelsen av 2021 at det har vært noe samarbeid med

etterforskningen, selv om denne altså ble påbegynt i mai 2017. I denne forbindelse vil rådet også påpeke at dommen legger til grunn at Petrofac ikke ville ha erkjent straffskyld, hvis ikke «leder A» hadde samarbeidet med etterforskningen.

Rådet har merket seg at Petrofac har brukt mye tid og ressurser på å bistå SFOs etterforskning, herunder gjennom å legge til rette for gjennomføring av avhør og dele store mengder dokumenter, og at selskapet selv mener at det har samarbeidet utover lovens krav. Slik rådet leser dommen, er det likevel vanskelig å fastslå at selskapet har samarbeidet fullt ut med etterforskningen. Utfra erfaringene med andre utredninger under korrupsjonskriteriet vil rådet også bemerke at kvantiteten ikke nødvendigvis sier noe om kvaliteten på dokumentene som et selskap deler med påtalemyndigheten. Følgelig er det usikkert i hvilken grad dette er en god indikator på graden av samarbeid.

Når det gjelder styrets rolle, har rådet merket seg at flere av medlemmene i styrets komité for etikk og etterlevelse har vært involvert i håndteringen av korrupsjonsanklager i kraft av sine tidligere roller/verv, eller at de har erfaring fra arbeid med etterlevelse og/eller revisjon. I lys av selskapets høye risikoeksponering, at det er styret som har det overordnede ansvaret for designet av og effektiviteten til selskapets antikorrupsjonstiltak, og ikke minst i lys av de alvorlige korrupsjonsanklagene som Petrofac kan knyttes til, finner Etikkrådet likevel grunn til å stille spørsmål ved at ingen av styremedlemmene som har blitt oppnevnt til denne komiteen etter at SFOs etterforskning ble offentlig kjent, synes å ha en bakgrunn eller spesialkompetanse innen anti-korrupsjonsarbeid.

Rådet legger også betydelig vekt på fraværet av synlige reaksjoner fra selskapet. Petrofac har opplyst at de har «ryddet ut av huset» og at ingen av enkeltpersonene som kan knyttes til korrupsjonshandlingene lenger er ansatt i selskapet. Det er imidlertid ikke mulig for rådet å foreta en kvalifisert vurdering av om Petrofac har iverksatt forholdsmessige, avskrekkende og synlige reaksjoner på dette grunnlaget. Ettersom passende reaksjoner er viktige for å forebygge korrupsjon, mener rådet at denne usikkerheten representerer en betydelig fremtidig risiko.

Selv om Petrofac har forbedret sitt etterlevelsprogram siden korrupsjonsanklagene ble kjent, mener derfor rådet at det fremdeles knytter seg usikkerhet til enkelte elementer ved dette programmet, ved selskapets virksomhetsstyring, og ved de kulturendringer som selskapet nå hevder er gjennomført. Det er også kort tid siden Petrofac fikk på plass sin nye etterlevelsorganisasjon, og foreløpig vanskelig å vurdere effekten av selskapets antikorrupsjonstiltak fullt ut. Etikkrådet mener derfor det er tvil om utviklingen fremover i tid, og at selskapet bør settes til observasjon, jf. retningslinjene § 6 femte ledd.

Rådet vil i observasjonsperioden følge med på utviklingen i pågående korrupsjonssaker og observere Petrofac's antikorrupsjonsarbeid blant annet gjennom dialog med selskapet. Dersom det avdekkes ytterligere grove korrupsjonstilfeller eller annen form for grov økonomisk kriminalitet, eller dersom selskapet ikke kan vise at det gjør nok for å forhindre, avdekke og håndtere korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet i sin virksomhet, vil vilkåret for å anbefale utelukkelse av selskapet fra SPU kunne være oppfylt.

7 Tilråding

Etikkrådet tilrår å sette Petrofac Ltd til observasjon på grunnlag av en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til grov korrupsjon.

***

Johan H. Andresen
Leder

(Sign.)

Svein Richard
Brandtzæg

(Sign.)

Cecilie
Hellestveit

(Sign.)

Vigdis Vandvik

(Sign.)